

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys ns. tutkija- ja opiskelijalain muuttamisesta kolmannen maan kansalaisia opiskelijoita ja opiskelijoiden perheenjäseniä koskevasti. Esitys on valmisteltu työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksia koskevan loppuraportin pohjalta hallituksen tekemien linjausten perusteella.

Hallituksen esitys on valmisteltu työryhmätyönä ja valmisteluun ovat osallistuneet työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, oikeusministeriö, Maahanmuuttovirasto ja Kansaneläkelaitos. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alkupuolella ja osan sääntelyn soveltaminen alkaisi loppuvuonna 2027.

Tausta

Hallitus linjasi puoliväliriihessä: hallitus arvioi kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloon, lupajärjestelmän väärinkäyttöön ja mahdollisiin turvallisuusuuhkiin liittyvät haasteet ja lainsäädäntömuutostarpeet, jotta voidaan ehkäistä hyväksikäyttöä, ihmiskauppaa, haavoittuvaan asemaan joutumista (mm. toimeentulon haasteet) ja väärinkäytöksiä ja mahdollisia turvallisuusuuhkia.

Hallitus päätti budjettiriihessä syksyllä 2025 hankkeeseen liittyen: hallitus tekee puoliväliriihikirjauksen pohjalta selvityksen, jonka perusteella arvioidaan kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloon, lupajärjestelmän väärinkäyttöön ja mahdollisiin turvallisuusuuhkiin liittyviä haasteita sekä niihin vastaamisen tarpeita. Selvityksen pohjalta ministerityöryhmä linjaa toimenpiteet, jotka toteutetaan pikaisella aikataululla.

Selvitys työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksista valmistui 18.12.2025.

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä linjasi säädöshankkeen sisällöstä joulukuussa 2025.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on valmistella edellä kuvatun selvityksen loppuraportin pohjalta hallituksen linjaamat säädösmuutokset ns. tutkija- ja opiskelijalakiin (719/2018) ja mahdollisesti muuhun lainsäädäntöön.

Ensinnäkin ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia kolmannen maan kansalaisia toisen asteen opiskelijoita ja kaikkia kolmannen maan kansalaisten opiskelijoiden perheenjäseniä koskien siten, että heidän oleskelulupahakemuksiinsa sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita ja hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä.

Toiseksi ehdotetaan, että kaikkien kolmannen maan kansalaisten opiskelijoiden perheenyhdistämisen edellytyksenä olisi yhden vuoden odotusaika.

Kolmanneksi opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärä tuotaisiin säädöstasolle (VN-asetus) ja toimeentuloodellytyksen soveltamista selkeytettäisiin.

Neljänneksi opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi säädettäisiin opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito ja sen osoittaminen.

Työryhmä on ottanut työssään huomioon, mitä tutkija- ja opiskelijadirektiivissä (EU) 2016/801 ja perheenyhdistämisdirektiivissä 2003/86/EY säädetään.

Työryhmä esittää myös tehtäväksi säädöshuoltoa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/1230/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/1230/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM004:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan

kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 29.6.2026**.

Valmistelijat

Lisätietoa:
hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen, +358 295 047 355
etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM004:00/2026> - Linkki TEM:n hankesivuille.

<https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM004:00/2026> - Länk till arbets- och näringsministeriets projektsidorna.

Liitteet:

[RP utkast - huvudsakliga innehåll och lagförslag.pdf](#)

[HE-luonnos.pdf](#)

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Ahvenanmaan hallintotuomioistuin
Ahvenanmaan maakunnan hallitus – Ålands landskapsregering
AIESEC Suomi
Aikuislukioliitto ry
AKAVA ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Centria ammattikorkeakoulu
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Eduskunnan oikeusasiamies

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL
ELSA Finland
Finlands Svenska Lärarförbund FSL rf
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopisto
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Hämeen ammattikorkeakoulu
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Högskolan på Åland
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän yliopisto
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kansaneläkelaitos KELA
Karelia-ammattikorkeakoulu
Korkein hallinto-oikeus
Kunta- ja hyvinvointialueyöntajajat KT
Lab-ammattikorkeakoulu
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin yliopisto
Lappeenranta–Lahden teknillinen yliopisto LUT
Laurea-ammattikorkeakoulu
Maahanmuuttovirasto Migri
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Oulun Ammattikorkeakoulu
Oulun yliopisto
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Pro Lukio ry
SAMOK – Suomen opiskelijakuntien liitto
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Savonia-ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Seutukaupunkiverkosto
Sisäministeriö
Sivistystyöntajajat Sivista ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
STTK ry

Suojelupoliisi
Suomen AFS
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Kansanopistoyhdistys ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen lukiolaisten liitto SLL ry
Suomen Lähilukioyhdistys ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen Rehtorit ry
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Svenska handelshögskolan
Taideyliopisto
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen yliopisto
Turun ammattikorkeakoulu
Turun hallinto-oikeus
Turun yliopisto
Ulkoministeriö
Urheiluopistot ry
Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan yliopisto
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtiovarainministeriö
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yksityiskoulujen Liitto ry
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Muuta lausuttavaa esityksestä

Niskanen Katri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiukkanen Jarmo
Työ- ja elinkeinoministeriö